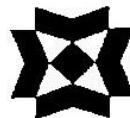

جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت

شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران

HSE سُوه نامه

تهیه و تدوین: دفتر فنی و هندسی

۱- مقدمه

در پی اجرای اصل ۴۴ و واگذاری امور اجرایی شرکت مادر تخصصی بازرگانی دولتی ایران به بخش غیر دولتی و نظر به نوع فعالیت‌های شرکت بازرگانی دولتی ایران که تاثیرگذاری حوادث احتمالی بر اهمیت چرخه غذایی بخشی از کشور و مواجه بودن با محیط‌های پر خطر و دارای خطر انفجار و احتراق و با توجه به فعالیت پیمانکاران و حواضط پیمانکاری که در برخی موارد خسارات سنگین و غیرقابل جبرانی را نیز در بردازند، به جهت مدیریت و کنترل عملکرد پیمانکاران و تعریف رویه درست ارتباط کاری بین کارفرما و پیمانکار، و تقسیم صحیح مسئولیت‌ها و وظایف آنها "شیوه نامه HSE" توسط دفتر فنی و مهندسی شرکت بازرگانی دولتی ایران تدوین و ارائه شده است.

توضیح اینکه این شیوه نامه به منظور تأکید بر اجرای آئین نامه‌های حفاظت ایمنی و بهداشت کار، الزامات سازمان محیط زیست و سایر دستورالعمل‌ها و مستنداتی است که درخصوص بهداشت، ایمنی و محیط زیست توسط مراجع ذیصلاح در کشور تدوین گردیده و پیمانکار موظف است، علاوه بر این راهنمای تمامی آنها را به مورد اجرا بگذارد.

۲- دامنه کاربرد

ادارات کل غله و خدمات بازرگانی کلیه استان‌ها و پیمانکاران ذیرپوش شامل فعالیتهای مربوط به خرید، نصب و راه اندازی تجهیزات ساختمانی و ساز، تعمیرات، بازسازی، راهبری، خدماتی و ...

۳- تعاریف

► طرح-پروژه

به مجموعه‌ای از پروژه‌های صنعتی/ساختمانی مرتبط با یکدیگر در حوزه ساخت، نگهداری تعمیرات و بهره برداری از مراکز ذخیره ای اطلاق می‌شود.

► کارفرما

شخصیتی حقوقی است که بنا بر تکالیف قانونی مسئولیت نگهداری، بهره برداری و ساخت را بر عهده دارد و یک طرف موافقتنامه یا قرارداد بوده و انجام موضوع موافقتنامه و یا قرارداد را به طرف دیگر پیمان و اگذار می‌نماید.

► پیمانکار

شخصیتی حقیقی است که طرف قرارداد کارفرما می‌باشد و با بکارگیری سایر عوامل مدیریت و اجرا و هماهنگی آنان طرح را اجرا نماید.

► کمیته استانی حفاظت فنی و بهداشت کار

کمیته‌ای است مشکل از اعضای ذیل که وظیفه طبقه بندی قراردادها از نظر ریسک مطابق با الزامات HSE و همچنین بررسی طرح پیمانکار و بررسی و تایید گزارشات ناظر مقیم HSE را بر عهده دارد. اعضای این کمیته عبارتند از:

۱- معاون فنی استان ۲- معاون اداری و پشتیبانی استان ۳- کارشناس اداره بهداشت ۴- معاون مالی استان ۵- معاون حقوقی و امور قراردادهای استان

► پیمانکار فرعی (دسته دوم)

کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی خارج از مجموعه که از طرف پیمانکار به کار گرفته می‌شوند.

► نماینده HSE پیمانکار

شخصی است که از طرف پیمانکار به منظور نظارت، اجرا و پیگیری مسائل مربوط به HSE در محدوده عملیات کاری پیمانکار تعین شود.

به کارفرما معرفی می‌گردد. تایید صلاحیت نماینده HSE پیمانکار بر عهده کمیته استانی حفاظت فنی و بهداشت کار می‌باشد.

۴- الزامات قانونی

۱-۴ مقررات وزارت کار و امور اجتماعی

۲-۴ قوانین و مقررات سازمان تامین اجتماعی و بیمه‌های درمانی

۳-۴ مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

۴-۴ مجموعه قوانین و مقررات حفاظت محیط زیست ایران

۵- دسته بندی قراردادها از نظر میزان خطر

کارفرما پیش از شروع کارها و عقد قرارداد می باشد استراتژی HSE مربوطه را با توجه به حجم و نوع پروژه و سطح ریسک آن تعیین و شرح وظایف پیمانکار مطابق با گروه بندی ذیل مشخص نماید.

گروه الف- قراردادهای با ریسک پایین

سطح ریسک این قراردادها پایین است و در این گونه قراردادها فعالیت و خدمات ارائه شده از سوی پیمانکار مطابق ماتریس ارزیابی ریسک (مطابق با دستورالعمل وزارت رفاه، کار و امور اجتماعی) در سطح ریسک کم قرار می گیرند. پیمانکاران در این قراردادها موظف به رعایت الزامات قانون کار بوده و می باشد مجوز اداره کار را داشته باشند.

نمونه ای از این نوع قراردادها عبارتند از خدمات نظافت و آبدارخانه، فضای سبز و ...

گروه ب- قراردادهای کوچک /متوسط با ریسک بالا

تعدادی پیمانکار بر روی یک پروژه با سطح ریسک بالا(مطابق ماتریس ارزیابی ریسک) در حال فعالیت هستند، در آن صورت پیمانکار موظف است ضمن رعایت کامل الزامات HSE، اینمی کار و استفاده از ابزار و لوازم مربوطه را رعایت نموده و مسئولیت نظارت و اجرایی پروژه بر عهده پیمانکار می باشد. توضیح اینکه در زمان اجرای فعالیت های برخط با حضور نماینده اینمی پیمانکار دارای گواهینامه صلاحیت مربوطه می باشد در پروژه از زایست.

این نوع قراردادها عبارتند از فعالیتهای مربوط به ساخت و ساز، خدمات تعمیر و نگهداری ساختمانهای اداری، تعمیرات اساسی و خدماتی تعمیراتی، تعمیرات تخصصی ماشین آلات، ماشینهای متحرک ساختمانی و جرثقیل، عملیات عایق بندی و بنائی و عملیات داربست بندی عملیات رنگ آمیزی، سندبالاست و ... انجام می گیرد.

گروه ج- قراردادهای بزرگ با ریسک بالا

در صورتی که موضوع مورد قرارداد از ماهیت فنی، اجرایی و پیچیدگی و تنوع فعالیت های عملیاتی برخوردار بوده، نظیر طرحهای احداث، توسعه یا پروژه های جدید و راهبری مراکز ذخیره ای، پیمانکار می باشد برنامه اینمی (HSE-PLAN) خود را با سطح ریسک بالا مطابق ماتریس ارزیابی ریسک در زمان عقد قرارداد ارائه نماید. پس از تایید HSE PLAN توسط کمیته استانی، پیمانکار ملزم به رعایت بند موارد آن برنامه اینمی می باشد و صدور تاییدیه مذکور رافع مسئولیت پیمانکار نمی باشد و کلیه مسئولیت های مربوط به HSE قرارداد بر عهده پیمانکار می باشد. نماینده مقیم HSE می باشد برای گواهینامه معتبر از وزارت کار، رفاه و امور اجتماعی یا دارای مدرک کارشناسی HSE از دانشگاه و مورد تایید کمیته استانی حفاظت فنی و بهداشت کار باشد.

توضیح اینکه در اینگونه قراردادها نماینده HSE مقیم در زمان عقد قرارداد به کارفرما معرفی می گردد و پس از تایید صلاحیت توانسته کمیته استانی در موضوع قرارداد مشغول به فعالیت خواهد گردید.

۶- فرآیند اجرایی HSE

۱- تشکیل کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار در استان

۲- تعیین نوع قرارداد از طرف واحد منتصدی کار و تایید کمیته استانی حفاظت فنی و بهداشت کار

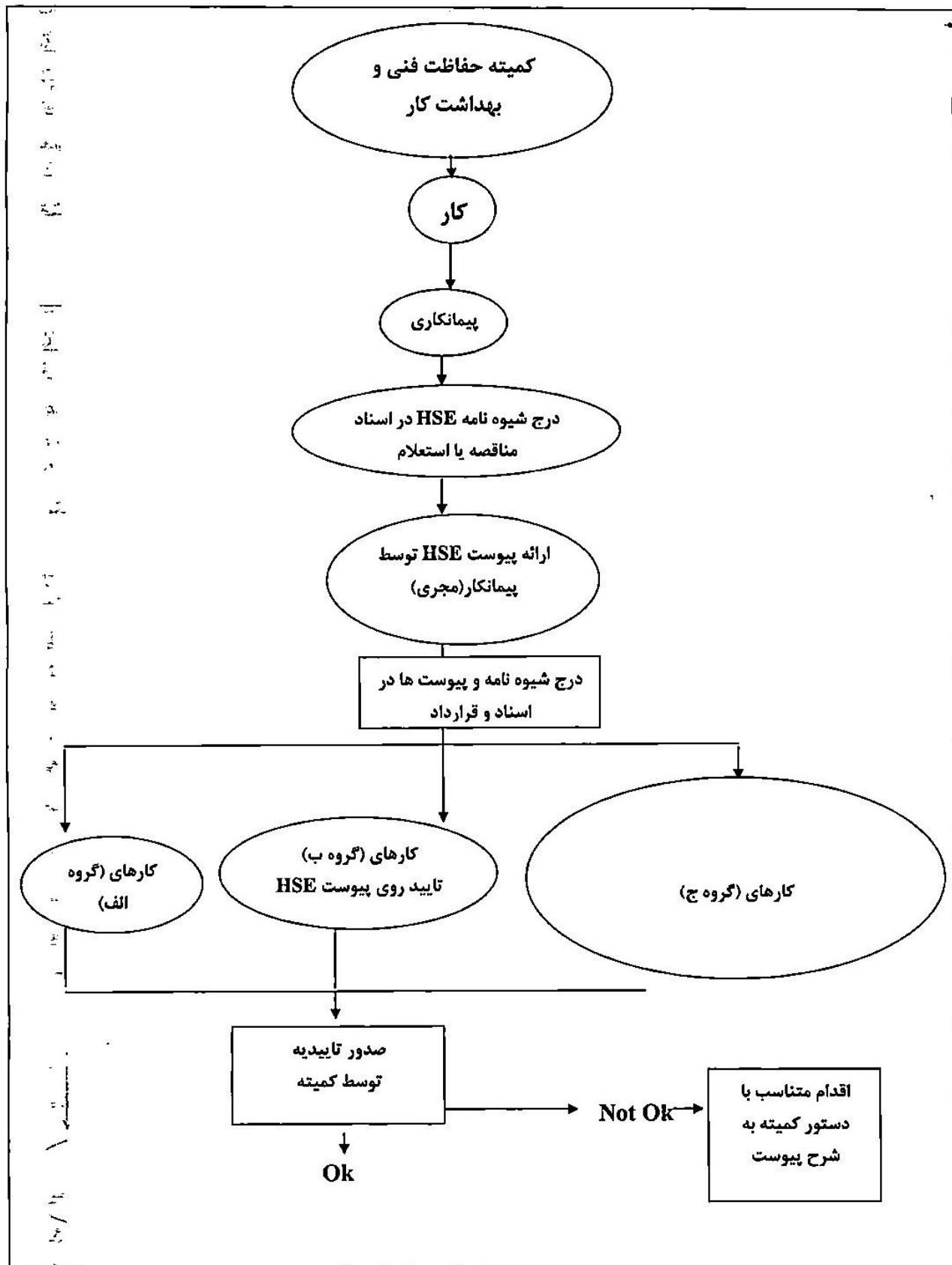
۳- درج شیوه نامه HSE در استناد مناقصات و استعلام ها

۴- ارائه پیوست HSE برای تمام قراردادها

۵- بررسی و تایید HSE PLAN توسط کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار

۶- برگزاری جلسات ماهیانه و اخذ گزارشات نماینده HSE پیمانکار یا مجری توسط کمیته استانی باحضور مدیر کل اداره غله استان

۷- اقدامات متناسب با نوع عملکرد پیمانکاران یا مجری مطابق با بند ۷ شیوه نامه

۷-سایر الزامات

- ۱-۷ شیوه نامه حاضر باید ضمیمه تمام استاد مناقصات و استعلام ها باشد. و به منزله جز لینکی از متن قرارداد محسوب میشود.
- ۲-۷ پیمانکار موظف است در زمان عقد قرارداد پیشنهاد HSE مناسب با پروژه را مطابق با چارچوب این شیوه نامه که بعنوان پیوست اینمنی قرارداد میباشد ارائه نماید.
- ۳-۷ کمیته استانی حفاظت فنی و بهداشت کار، طرح HSE پیشنهادی پیمانکار را بررسی و پس از تصویب به پیمانکار ابلاغ می نمایند.
- ۴-۷ پس از انعقاد قرارداد و قبل از شروع کار، به منظور تمهیم مسئولیت ها نماینده اینمنی پیمانکار در جلسه کمیته استانی حفاظت فنی و بهداشت کار شرکت می نماید.
- ۵-۷ تمام موارد HSE مباییست در جلسات شروع به کاریه طور کامل شفاف سازی شده و صورتجلسه گردد و به امضاء و تأیید طرفین برسد. صورتجلسه تدوین شده به منزله استاد قرارداد بوده و لازم الاجرا است.
- ۶-۷ در صورت دریافت گزارش مبنی بر عدم رعایت هریک از بندهای این شیوه نامه توسط پیمانکار، نظر کمیته حفاظت فنی و بهداشت کاردر خصوص هر یک از موارد ذیل لازم الاجرا است:
- ✓ مرحله اول؛ اختار به پیمانکار و فرخوانی فرد خاطی در جلسه کمیسیون، اخذ تعهد کتبی و صدور تذکر به پیمانکار نیمة
  - ✓ مرحله دوم؛ اختار مجدد به پیمانکار، درخواست اخراج فرد خاطی، اخذ تعهد جهت رفع موارد نایمن و انجام اقدامات اصلاحی توسط پیمانکار
  - ✓ مرحله سوم؛ دستور توقف فعالیت های مخاطره آمیز(خسارت توقف کار هزینه مربوطه بر عهده پیمانکار می باشد و کارفرما در این خصوص هیچگونه تعهدی نخواهد داشت).
  - ✓ مرحله چهارم؛ اعلام گزارش تخلف به مدیران دستگاه کارفرمایی و اتخاذ تصمیمات مناسب از جمله کسر از صورت وضعیت پیمانکار به صورت درصدی و یا کاهش حجم قرارداد فی مابین
  - ✓ مرحله پنجم؛ چنانچه مراحل بالا به تبیجه مناسب نرسد کارفرما حق دارد یک طرفه اقدام به فسخ قرارداد پیمانکار نماید.

۷-۷ پیمانکار موظف است قبل از شروع به کار لیست نفرات خود را به کمیته استانی حفاظت فنی و بهداشت کار ارائه دهد. پیمانکار می بایست سوابق آموزشی حفاظتی اینمنی و بهداشت محیط کار مربوطه نیروهای خود را نگهداری و در صورت نیاز در اختیار کارفرما قرار ندهد.

۸-۷ پیمانکار موظف است در قراردادهای باریسک بالا(گروه ج) به هزینه خود نسبت به انجام معاینات شغلی برای کلیه کارکنان از-قبیل معاینات دوره ای (حداقل سالی یکبار) و معاینات مراقبتی (هر شش ماه یکبار) اقدام و گواهی سلامت ایشان را تحویل کارفرما نماید و صلاحیت فنی ناظر اینمنی پیمانکار در کارهای با ریسک بالا (گروه ج) می بایست قبل از شروع کار توسط کمیته استانی حفاظت فنی و بهداشت کار بررسی و تأیید گردد.

۹-۷ پیمانکار موظف است هرگونه حادثه را طی فرم گزارش حادثه به کمیته استانی حفاظت فنی و بهداشت کار اعلام نمایند و در صورت لزوم کمیته مربوطه اقدام به تشکیل جلسه و اتخاذ تصمیم مناسب با حادثه می نماید.

۱۰-۷ مسئولیت حسن اجرای این شیوه نامه بر عهده پیمانکار و عالیترین مقام مقيم کارگاهی پیمانکار (نماینده پیمانکار، مدیر پروژه / رئیس کارگاه) می باشد.

۱۱-۷ عملکرد پرسنل پیمانکار دسته دوم به منزله عملکرد پرسنل پیمانکار محسوب شده و کلیه ضوابط این شیوه نامه بزای آنها نیز جاری بوده و نماینده اینمنی پیمانکار مسئول پاسخگویی در مورد عملکردهای HSE تمامی کارکنان پیمانکار خواهد بود.

۱۲-۷ پیمانکار موظف است کلیه کارکنان و کارگران و پیمانکاران دست دوم خود را در مقابل حوادث ناشی از کار بینه نماید.

۱۳-۷ کمیته استانی حفاظت فنی و بهداشت کار می بایست با برگزاری جلسات منظم ماهیانه در حضور نماینده اینمنی پیمانکار و اعضای دیگر نسبت به اخذ گزارش در خصوص میزان تطابق فعالیت های پیمانکار با معیارهای اینمنی اقدام نماید.

۱۴-۷ در جلسات ماهانه کمیته استانی حفاظت فنی و بهداشت گزارشات چک لیست های بازرسی و ممیزی الزامات HSE متناسب با فعالیت‌های پروژه باید توسط نماینده ایمنی پیمانکار تهیه و به کمیته ارائه گردد. این چک لیست ها و گزارشات باید حداقل شامل موارد ذیلی باشند:

- ✓ رعایت کلیه موارد تعیین شده در قرارداد درخصوص موضوعات HSE
- ✓ پایش کیفیت شرایط موجود و مجهز بودن ابزار و تجهیزات پیمانکار
- ✓ مدیریت صحیح ریسکهای HSE در حین اجرا
- ✓ اعلام گزارشات صحیح و منظم از رویدادها و تمامی حوادث، تجزیه و تحلیل آنها و پیگیری های بعدی.